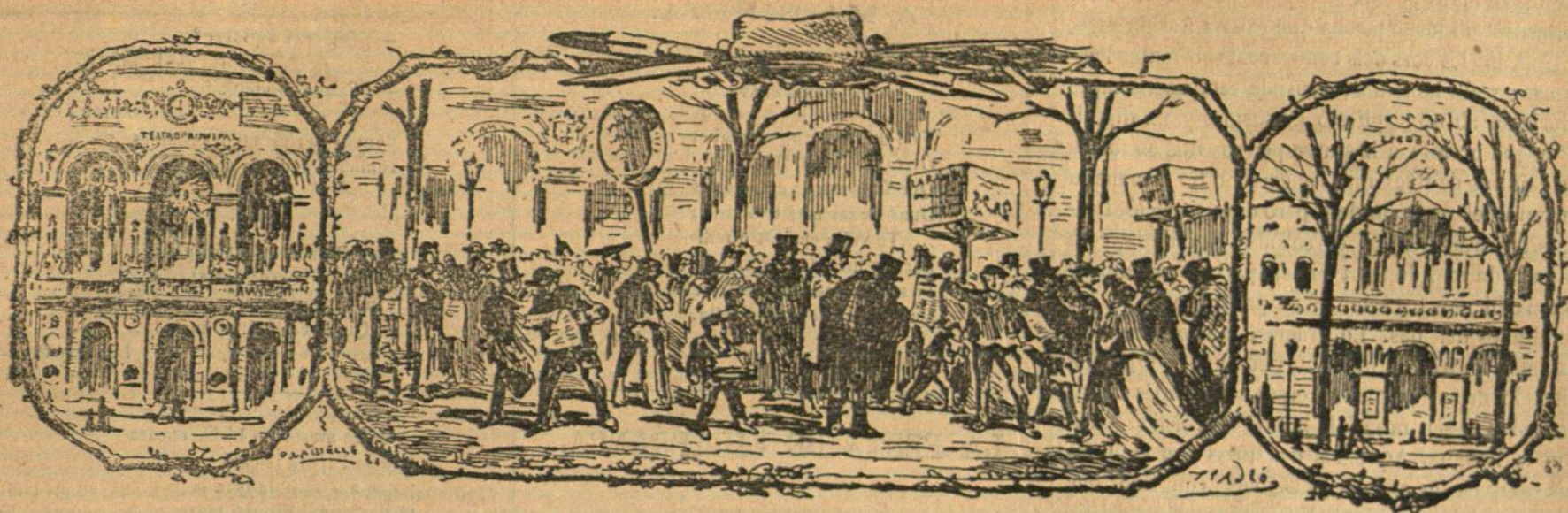

2 cuartos cada número.

Surtirá un cop cada
semana.

Se ven en todas las
librerías.

LA PUBILLA

SEMMANARI CATALÁ.

2 cuartos cada número.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ,

Rambla del Mitj, n.º 20.

LIBRERÍA DE I. LOPEZ,
Barcelona.

LOS CÓMICHS D' AFICIÓ.

L' ENSAIG.

I.

L' ensaig d' una comedia qu' es la cosa més formal per los actors de profecia, qu' es allí ahont depuran tots los incidents y minuciositats que 'ls hi revela l' estudi de la producció, y ahont posa lo director tot lo seu cuidado y talent per assegurarne l' éxit, vé á ésser entre 'ls aficionats, la cosa més plana y senzilla d' aqueix mon. Després de repartits los papers, no segons voldria lo galan, qu' es sempre ab més ó menys vritat lo director, sino del modo que sels hi antoxa á n' als diferents individus que componen la companyia, segons la vanitat de cada qual, succeheix que 'ls de galan y galan jove son los primers en tenir amo y 'ls de papiolis ningú 'ls vol, y menys el que n' haje fet de certa importancia. De modo que al cap y á la fi s' abandona, per rivalitat artistica, una comedia en que los dos galans s' hi prometian llores inmensos, per triarne un' altre en que hi cÁPigan més eminencias; y en aqueixa tria al menys se proposan todas las comedias d' una galeria, fins que perdut lo temps y la paciencia, 's quedan ab algun dramon de forsa personatxes, pero que en contra d' aquesta ventatja té 'inconvenient que ningú l' ha vist may, y que desde lo primer galan, hasta lo décim ó l' onzé, á tots los hi siga tan desconegut com lo territori de las Batuecas. Pero axó es inconvenient leve, obstacle liviá entre 'ls joves aficionats. De tal modo es aixís que los papers del drama 's reparteixen segons són de las relacions més ó menys fortas qu' en ell hi ha, puesto que á ningú li acut que s' haje de llegirho per formar-se idea dels

personatjes. Y aixís queda repartit y cada qual se 'ls estudia y enseja á casa sua, al taller, ó tot anant per lo carrer, de la manera que li dóna á enténdrer son capritxo, ja que no sa inteligencia. Los exemplars del drama se 'ls quedan lo galan y un altre qualsevol, se donan los papers á las damas, y tal dia ensaig, á casa d' ella ó en casa de las daxonas, que son mare y filla que fan sos respectius y naturals papers.

II.

Som en un quart pis del carrer de la Lluna, de l' Aurora ó del Mitj dia,—triem, que tots són prou poétichs—que en aqueixos barris acostuman habitar las damas dels aficionats. Distingim: las damas de teatros de aficionats. Explicat d' aqueixa manera es més llarch, pero no 'm comprometo, ni esquerdo lo respecte á ningú, ni disfamo cap reputació.

No es del cas fer aquí un dibuix del aposento, perquè tampoch podria ferho; pero per darne una petita idea ne faré un inventari y aixís estaré llest més aviat. Duas parets del corredor y 4 de la sala son 6; algunas cadiras, escasas, per poderhi seurer cossos més escasos, que si fóren robustos no seurian sino que fos de costellas á terra. Solitaria en mitj del quarto hi ha una taula terrenal; vull dir, una d' aquellas que 's netejan y s' arrebossan ab terra d' escudellas; y més enllá, no á la dreta ni á la esquerra, al fondo, una arcoba ab cortinas d' una blancor cansada, que ocultan púdicament un llit més fondo encara.

III.

Es la hora del ensaig, y passat del galan jove, del barba, y dos ó tres personatjes més, tots hi son. Pero l' ensaig no pot comensarse perquè

precisament se comensa lo drama per lo paper del galan jove. Passan lo rato de qualsevol manera, fins que al últim lo director, ambafat, determina ensejar sense lo jove, y fa fer lo papé d' aquell al primer llatse que bè li escau.

Imagineuse com anirá la cosa comensada ab tans bells auspicios. Lo galan comensa á declamar á tota veu; gesticula, vá y vé d' un costat á l' altre, y s' entusiasma y crida fins que li arriba 'l punt final. Allavoras lo jove interino li contesta, y com no está en autos diu lo papé ab veu tan desmayada y glacial qu' es capás d' apagar lo caliu d' entusiasme que enardeix al galan de veras. Escenas per aqueix estil se repeteixen ab frecuencia y ningú s' apura perquè hi falte tal ó qual personatge en lo bó de l' ensaig. Si bè 's pateja y 's jura, sempre hi ha dos ó tres companys dels mansos que 's colocan, fan lo quadro y si volen dir, dihuen, y sino també; encara lo millor es que no més fassen la figura, perquè en la demás feina de declamar més trassa tenen á desbaratar las escenas que á ensejarlas. Després de varias probaturas y passa-temps, compareixen los que hi faltaban, y encara que tart y ab lo conseqüent cansanci 's comensa lo primer acte.

Jo no 'm proposo criticar la manera com cada actor desempenya ó interpreta lo personatge, perquè axó fora invadir un terreno en lo qual no hi so competent; més es cosa deliciosa comparar los diferents temperaments dels aficionats, y lo armoniós conjunt que produeixen. Allí lo galan impetuós, que tot ho tira á sang y á foc, declamant ab viril entusiasme y omplint ab sos mohiments grandiosos tota la escena; allí lo barba, nerviós, de veu robusta, sério, orgullós, altiu, semblant que renya á tothom encara no 's posa á parlar castellá. Lo jove, sentimental, enamorat, ab veu de malaltia, plorant son papé, tirantse en detrás l' abundosa melena y passejant continua-

ment sas mans per la suada y espayosa frontera, enternint ab los gemechs que exhala á cada vers, y trencant los cors dels concurrents ab tantas llástimas; y allí la dama, sensible sempre, sempre plorica ab un repuesto de sospirs y un dipòsit d' aygua promte á bassarse per sos ulls en forma de rajulins de llágrimas, encara no ho demane la ternura del vers ó lo desespero de la situació. Després la característica, corcobada, tremolosa, com si patís de mal de Sant Víctor, parlant tartamut y per darhi més carácter, fent passá la veu per los conductos del nas. Lo graciós, tabalot, inquiet, axalabrat, atropellantho tot, y entenent per graciositat lo deixar anar los versos ab rapidés tanta, com si li fessen nosa á la boca ó com si li cremessen la llengua. Aqueixos dos tipos son en totas las *companyias* eternament iguals, com si fos lley del estat, ó condició ineludible que las características han de ser esguerradas d'esquena y viciosas en lo parlar; y los graciosos una especie d' argent viu qu' atabale y amohine ab sa llengua *remana-dora* y ab sos mohiments bullidors é incesants.

Lo drama segueix ensejantse baix aqueixos patrons, y allí 'l qui més crida es lo qui té més talent, lo qui tot disparatant ho fa ab desvergonyiment, es lo qui té més *taulas* y l' que sap dominar al públich. Y es de véurer lo mohiment y animació del ensaig ab tals actors; una escena 's comensa tres ó quatre vegadas y no se 'n acaba cap, perquè lo graciós may cap comas ni punts, y no deixa preparar al actor qu' ha de respòndre, ó perquè lo barbas ab sa veu pausada n' hi fa massa, y li contestan avans d' hora. Vê una escena de *bocadillos* ó diálech molt curt y sueltó entre varios personatjes, y es cosa gran escoltar la confusió dels papers, lo pènders l' un de l' altre las paraulas, barrejarlas, equivocarlás fins al punt, per exemple, de que 'l que amenasse diga «¡ay!» com si lo cop que dona á un altre sel clavés á sí mateix, y allavoras per esmenarho, ofensor y ofés també s' equivocan y dihen *traidor* á la vegada, y fan d' aquella escena un farsell que no hi ha qui 'l desembolique. Després de molts ensaigs, y á forsa de confòndrer cada qual lo *bocadillo* de l' altre, s' hi acostuman, en termes que tots los esforços y tota la atenció son impossibles per desvesarse de ferho malament. Pero com no hi ha gent mes animosa que 'ls aficionados, ningú s' apura ni 's desmaya, refiantse que lo dia de la funció, devant de la gent, tothom ho farà bè y aqueixas ilusions infantils los fan acudir als ensaigs, y á esperar ab ansia lo *trueno gordo*, ó la nit de la representació, en lo sèu ignocent llenguatge.

J. O. M.

MOS CANTARS.

A ma terra y á mon Dèu
M il cantars sempre oferia
A van's nina que 'l cor tèn,
A umentant món dolor greu
Y soterrant m' alegría,
M 'inspirés aquest amor.
M A mos cants sempre gosava
D onant expansió á mon cor,
D nhelant tant sols un llor
E ntusiasmat jo cantava!...
E M es ara, tú sols, nineta,
I nspirarme me pots ja,
I a lira está muda y quieta,
I ntenta cantá... y ¡pobreta!
A mor tan sols pot cantá.

I. O. U.

A MA NINETA.

(PENSAMENT).

Veji un jorn que ab plaher
Ovirava las estrellas;
Que faltavan d' entre ellas
Duas de las més brillants;
.....Te veji; ensisat quedí
Per tas miradas inquietas;
Ja se hont son las estrellitas
Qu' en lo cel troví á faltá.

I. O. U.

LA FESTA DE VILAFRANCA.

Tingué lloch esta festa major lo diumenje passat, y ara acabo de arribar de aquella hermosa vila del Panadés. No 'n tindria prou ab las quatre planas de LA PUBILLA si pas per pas volgués anar ressenyant aquesta animadíssima festa en honor de Sant Félix, en la qual se conservan diversions dels temps de la dominació árabe en Espanya y de la reconquesta portada felisment á cap pels monarcas castellans y aragonesos.

En la vigilia comensa la festa, dia en que arriban á la vila los *xiquets de Valls*, y en que fan la surtida totas las comparsas. Al vespre se dispara un hermós castell de fochs artificials, y tothom s' en va á dormir pera esperar descansadament que espunte 'l dia de Sant Félix.

La surtida del sol de aquest dia, en Vilafranca tothom la sap encara que s' estiga entre llansols y ab los finestrans del quartó ajustats de manera que no 's vege claror per la mes petita escaleta. De totas las plassas y plassetas, carrers y carrerons se senten los instruments que acompanyan las *dansas* y es impossible aclucar los ulls. Com si aquell fos massa curt, los que forman las *dansas* volen que 'ls de la vila y 'ls forasters l' aprofiten desde sas primeras horas; no hi ha més remey que deixar los matalassos y surtir pels carrers. Los raigs del sol reflectan en las casas de Vilafranca, exteriorment blancas com las colomas xarel·las, entre las quals hi descollan, per son tint sever, los campanars de las iglesias.

La generació bull per la vila. Aquí 'ls *xiquets* forman torres y castells, allí la *moxiganga* representa sos passos, en la cantonada saltan las *cotoninás*, més enllà representan los *diables*, al girar evoluciona lo *ball de bastons*, més avall roda lo *drach*, entremitj passejan los *gegans*, los *circulets* ballan per un tantó y 'ls *figuetaires* per l' altre, las *gitanas* treuan las cintas allí dalt y tot son grupos y crits y gatzara, atronant per tot las grallas y 'ls timbals y 'l tamborino y 'l fluiol y las cornamusas y 'ls panderos y las castanyolas y 'ls violins y 'ls petardos y las palmadas. Surt la gent del ofici y cada comparsa fa 'ls seus jochs devant de casa la Vila; se 'n va á dinar tothom y continúa tota la tarde aquest mohiment, fins á l' hora de sopar, acabat lo qual es precis anar al ball ahont las graciosas vilafranquinas son la admiració dels forasters.

Lo dia següent, desde sas primeras horas es una segona edició del dia anterior fins al vespre, que 's fa una professó per tornar lo Sant Patró á la casa del Administrador desde l' iglesia, ahont s' havia portat lo dia de la vigilia de la festa. Acabada la professó, se dispara un altre castell de fochs y després de aixó rematan la festa los balls públichs y particulars.

La festa de Vilafranca, unida al franch carácter dels vilafranquins, deixa inborrables recors als forasters.

FELIP CASALS.

EPÍGRAMAS.

I.

—Retrátam lo burro, Anton.
—Bè, ¿y ahont l' exposarás?
—Com es *quadro de familia*
en ma sala principal.

II.

—¿Qué vas á pintar?

—L' infern.

—¿Faltan modelos?

—Ne sobran,

donchs per pintar los diables
reuneixo á dotze sogras.

III.

Don Ramon quant se passeja
va de sis gossos voltat,
y molts quant lo veuhén dihen:
«¡Quina colla d' animals!».

Ll. S. y P.

Dotze mesos no hi ha encara
que la Pepeta 's casá
y conta á tothom que ja
tè dos que li dihen mare.

La gent qu' es molt mal pensada,
aixó comenta ab afany,
y al últim, que tè d' estrany
si va tenir bassonada.

PEPET.

SACH DE NOUS.

Aplaudim l' idea de las capsas de mistos anunciadoras. Per un duro mensual qualsevol pot anunciar la sevas tendas, ó 'ls seus articles. ¡15.000 anuncis mensuals! En Espanya apenas hi ha qui no vaje constantment ab una capseta de mistos en la butxaca, que la treu sovint per encèndrer lo cigarro, pujar l' escala, cremar mosquits, y per altras mil cosas; Y veu sens voler y ensenya sens pensar, l' anunci de la capsa. 15.000 anuncis ab tanta publicitat per un duro, es una baratura sens igual.

Per suposat que la capsa no val més que dos cuartos, debent anyadir que son ben construïdas y 'ls tipos dels anuncis son clars y elegants.

L' agencia de las capsas anunciadoras está establerta en la Riera del Pi, número 14, pis segon.

Lo tomet de poesías, que per quaderns s' ha publicat ab lo nom de *Ramellets*, conté composicions de vint autors distints. Lo tomo está luxosament imprés ab tipos elegants y paper magnífich, y totas las poesías que porta, son de poetes coneguts, com son Balaguer, Roca, Alcántara, Pitarra, Morera, Calvet, Quintana, Vidal y altres. Un escut, ó sia deu rals, es lo preu de l' obra, que 's ven en las llibrerias principals de Barcelona.

La célebre companyia de acróbatas japonesos, de que tant ha parlat la empresa madrilenya, ha debutat en lo gran teatro del Liceo, ab bona entrada y fentse aplaudir molt en cada un de sos difícils y arriscats treballs.

Lo festiu felibre provensal, En Lluís Roumieux, acaba de publicar en Avinyó un tomo de poesías titolat *La Rampelado*. Desitjem, y es de de esperar, que l' obra de tant simpatich autor obtinga bona acullida.

Trobantse en Vilafranca, durant la passada festa, lo pianista senyor Nogués, lo violinista senyor Mundi y 'ls joves aficionados senyors Rosell y Ferro, donaren en la cassino, Vilafranqués, un concert vocal é instrumental ab lo carácter de familiar, en lo qual s' hi sentiren bonas pessas musicals molt ben executadas.

L' ALBUM DE LA VIDA.

Nostra vida n' es un álbom
de fulls negres y fulls blancs.

Cada dia un full se ajunta
al últim del dia avans.
Los fulls blanchs son ilusions;
los fulls negres desengany.
¡Ay, qué abundan los fulls negres!
¡ay, qu' escassejan los blanchs
en l' álbun de nostra vida
que de fulls n' está format!

RAMONET.

FEU ROTLLO.

—Senyor Pau.
—¿Qué se l' hi ofereix?
—Ahi varen tornar á fer *La campana de la Almudaina*.
—¿Si que es estrany!
—Per qué.
—¿Qué no era bona la que habian fet dos dias avans?

Un pagés passant per una botiga d' adroguer, sentí
qu' un preguntava:
—¿Qué venen color al oli?
—Veus aquí una cosa nova, digué l' pagés; no sabia
que l' oli comprés color.

Aquell que passa per allí tan bufado ¡que me 'n clava
de clatelladas!
—Ximplet ¿y no t' hi saps tornar?

—¿Qué no olores una empolla de sal fumant, cinch
minuts seguits?
—Que sí.

Aquest agafa una empolla, l' ompla de sal de Cardo-
ua, encén un cigarro y 's posa á olores la sal, fumant.

—¿Juguem á qui dirá una mentida mes grossa?
—No, per qué vosté guanyaria.
Lo qui proposaba la juguesca era un advocat.

—¿Sabs ahont viu aquella senyora viuda, vella y rica?
—Home, cabalment ahí va morir.
—¿Llástima! Lo dia avans del de sa mort hauria si-
gut un gran partit.

Un senyor rich habia casat sa filla, molt lletxa per
cert, ab un cego.

Arribá á la població un oculista que feya curas ma-
ravillosas, y preguntaren al senyor si volia que probés
de curar al seu gendre.

—No, no, contestá; si tornés la vista, ell me torna-
ria la filla. Bè está, com s' está.

Un gascó, ajudant de un general, s' estava dormint
ab molta tranquilat, quant anaren á manifestarli que
s' aixequés y 's vestís depressa, pus lo general estaba
ja dalt de caball.

—¿Lo general á caball, esclamá, y jo encara en lo
llit.....! Noy, tanca 'l balcó que so indigne de véuer la
llum del dia.

Y ficant lo cap entre 'ls llansols se tombá del altre
costat.

—¿Quina hora es? preguntá Lluís XIV, á un cortesá
molt adulator.

—L' hora que V. M. vulga, contestá.

Un amich de menjar á costa agena, entrá en una casa
y veigé sis personas sentadas á la taula.

—Lo que basta pes sis, digué, basta per set.

Y anava á agafar una cadira quant l' amo li va res-
pondrer.

—¿Qué ho diu pels llums? ¡Llástima que no siga aixís
pel menjar!

—La pobresa es un bè, deya un senyor á un pobre.
—¿Dèu mèu, esclamá 'l pobre, lliureume d' ella, que
jo no vull los bens de la terra!

—Probe aquest raim, que 's molt bo.
—No senyor; á mi m' agrada molt lo ví, pero no en
pildoras.

Un borni preguntá á una sabatera molt aixerida:
—¿En qué 's diferencian los tontos de las tontas?
—En que 'ls tontos no hi veuen mes que de un ull.

Un estudiant no sapigué contestar á una pregunta
molt senzilla que li feya 'l mestre:

—Pep, digué 'l mestre cridant al criat, porta un gra-
pat de palla que 'l donarem á n' aquet.
—Gracias, contestá l' estudiant que no era tonto, no
li necessito 'l seu menjar.

—Joseph; demá á las sis del matí 'm despertarás.
—Bueno, á tres quarts de sis, toque la campaneta
que t' en la tauleta de nit, y dorme descansat.

A una vella que volia no serho, li digueren:
—M' han dit que vosté tenia més edat que son germá.
—Sí, senyor, contestá, pero molt poca; dos ó tres
mesos més.

—Aquí li torno aquest corte de vestit. He arribat á
casa, l' he desplegat y m' he trovat ab aquestas tacas.
Fan molt mal de vénder cortes sense mirarlos.

Demamantli reforsos tots los comandants dels forts qu' encara
's defensavan, vist que la pólvora y las balas s' acabavan per mo-
ments; que no més hi havia uns 1,500 homes, útils pera la defen-
sa de la plassa; qu' en los hospitals moria tothom per falta de
medicinas; que no més tenian blat per cinch dias; que tot, en fi,
arribava á son terme, consultá lo nou governadó sobre la defen-
sa de la plassa, als comandants d' Artilleria é Injinyés.

Contestá 'l primer qu' era casi impossible 'l defensarse més,
pus que 'ls forts eran batuts per tots cantons, faltant en tots ells
curenyas, municions y artillers pera servir las pocas pessas qu' en
hon estat quedavan: lo d' injinyés també opiná qu' era insosteni-
ble aquell estat, pus qu' era impossible fer més obras per falta
de brassos, mentres que l' enemich adelantava tan rapidament sos
treballs, que dintre dos dias tot lo més, acabaria de miná la tor-
re Gironella, y allavors quedaria enterament descoberta la ciu-
tat; convenint també tots los jefes que hi havia en dita torre, en
qu' en tot y l' entusiasme qu' encara tenian, era gran l' estat
d' abatiment en que sas tropas se trovaban. No obstant tot aixó,
no bastá pera decidir al nou governadó á capitular, pus avans de
ferho demaná son paré á las Juntas Superior y Gobernadora; y á
la fi determinaren, fiantse ab lo dit per la Junta de Manresa, es-
perar á que vingues lo nou socós.

Aixís fou que continuaren sostenintse, y lo dia 10 l' enemich
intimá l' entrega del Condestable á son governadó, que li contes-
tá qu' ell may se separaria de la sort de la plassa; mes ¡ay! qu' ja
havia tocat la fatal hora! s' havia arribat ja al últim extrém, y
vana esperansa aquella, qu' encara dintre sos cors guardavan.
Quánt terrible era per los braus defensors de Girona, véuer
passar los dias, en los que l' enemich adelantava ab afany sos tre-
balls; mentres qu' ells, privats de lo mes necessari, anavan morint
tots, sens qu' arribés l' anhelat socós!

La muralla de Santa Llucia estava á punt de desplomarse en
un tros de més de 16 canas, havent ja caigut lo campaná de la
iglesia de dit nom, junt ab lo retrinxerament y la mina de la tor-
re Gironella, s' anava acabant per moments; veyent en fi, que tot
anava á pérdres, decidiren fer l' últim esforç de flaqueza, y aban-
donant á la bretxa de Santa Llucia, 's disposaren á lluytar per
los carrers y casas, disputant aixís pam á pam, lo terreno al
enemich; quant van rébrer un plech de la Junta de Manresa, en
que 'ls deya que segons lo resolt en la Junta del dia 20, al 29
habia surtit un comissionat per alsar las provincias.

¡Fnnest desengany! aquells que demanavan que ab la lleuge-
resa del llamp corressen á son ausili, aquells per los qui cada ho-
ra era un dia, y cada dia un any, vejeren ab greu dolor com la Jun-
ta de Manresa deixá passá 'l temps inútilment, perdent d' un
modo miserable 9 dias, que si l' enemich hagués continuat lo
foch, bastavan per convertir la ciutat en un munt de runa.

Aixó feu que vejent lo molt que tardarian en anar á son ausi-
li y vist l' estat en que 's trobava la plassa; determiná lo nou go-
bernadó demaná la capitulació, que digna y honrosa fou.

Melancólica tristesa cobria 'l cor de tots los gironins, al pen-
sar qu' havian estat inútils tants sufriments y treballs; inútils
tots los esforços que feren per espay de set mesos, pera defensar
aquella ciutat que moria abandonada!... Aixó feya qu' alguns en-
car s' oposaren á rendirse, pus sense dir lo verdader motiu de la
surtida y aprofitant las duas horas de temps qu' havia donat l'
enemich, passá á son campament En Blay de Fournás, qui 's
trobá ab lo general francés Rey; y sent ben rebut, firmaren la
nit del dia 10 la capitulació, que ab las notas adicionales, deya
aixís:

*Capitulació de la plassa de Girona y forts corresponents,
firmada lo dia 10 de Desembre de 1809 á las deu de
la nit.*

- Article primer. La guarnició surtirá ab los honors de guerra; y
entrará á França presonera de guerra.
Article segon. Tots los habitants serán respectats.
Article tercer. La religió Católica, continuará sent observada
pels habitants, y será protegida.
Article quart. Demá á dos quarts de nou del matí, todas las
portas de la plassa, aixís com las dels forts, serán
entregadas á la tropa francesa.
Article quint. Desseguit la guarnició surtirá de la plassa y des-
filará per la porta d' Areny, deixant los soldats
las armas sobre 'l glács.
Article sisé. Un oficial d' artilleria, un altre de injinyés y un
comissari de guerra, entrarán al moment en que
's pendrá posessió de las portas de la ciutat, pe-
ra rébrer la entrega dels magatzems, mapas, pla-
nos, etc.

—Senyora, es lo únic que 'ns compensa de las mòltas personas que miran cortes sense comprarlos.

—Vosté es més vell que jo.

—S'equivoca.

—Vosté t'è cinquanta anys y jo trenta.

—Pero es més vell un burro á trenta anys, que una persona á cinquanta.

Napoleón, en una batalla preguntá á un oficial:

—¿Sòu capitá?

—Senyor, encara no; pero sò de la fusta de que 's fan.

—Dochs ja pensaré en vos, quant s' haje de fer un capitá de fusta.

—Las donas no saben guardar cap secret.

—Sí, un; lo de la seva edat.

Un senyor que portava un ull de crestell, llogá un criat, y en la primera nit que 'l tenia, al ficarse al llit lo senyor, li doná 'l ull perque 'l posés demunt de la taula.

Lo criat se quedá ab la ma allargada.

—¿Qué fas? preguntá 'l senyor.

—Res, contestá 'l criat; sino que per no fer dos camins, esperava que 'm dongués 'l altre ull.

Un inglés que menjaba en la fonda, pero 's feya servir pèl seu criat, tenia set y cridá:

—Miquel, pórtam cervesa.

Entrá un camarer de la fonda, y digué al senyor:

—Lo criat de vosté ha caigut en un precipici y ha quedat fet trossos.

L' impassible inglés anyadí:

—Donchs pórtam una cervesa y 'l tros de criat en qu' estiga la clau del meu bagul.

Un llenyer se veigé acomés per un gos y 'l matá d una destrallada. L' amo del gos citá al llenyer y habent fet la demanda, lo jutje de pau digué al reconvingut:

—Perque no pegabau al gos ab lo mànech y no ab la destrall.

—Aixís ho hauria fet, respongué 'l interrogat, si 'gos m' hagués amenassat ab la cua, pero com m' amenassá ab las dents... vosté ja 'm pot compèndrer.

—Home, á vosté ningú li faria vuitanta anys.

—Es clar, com que no 'ls tinch.

—Jo 'm creya que 'ls tenia.

—¡Ca! Qui 'ls t'è es lo meu batisme.

Sol-lució á la Endevinalla del núm. 65.

Lo Retrato.

Sol-lució á la Xarada del núm. 65.

U-ni-vers.

Sol-lució al Geroglífich del núm. 65.

Un creu mes si véu, que si sent.

ENDEVINALLA.

Vaig tota sola pel mon,
y encara que vaig de nit
no es poca la gent que 'm veu
fins sense mirarme á mi.
Tinch banyas y no so vaca,
ni so ovella, ni cabrit,
so mes vella que tothom,
y so nova tot sovint.

XARADA.

Lo primer es dupte,
de home es lo segon,

lo tercer es de aiga,
quart, preposició,
segona y primera,
dona es, sens rahó,
y tercera y prima
portan los moltons.
Entre antichs ministres
trobarás lo tot.

GEROGLÍFICH.

II 2.^N LAA $\frac{3}{6}$ $\frac{4}{-3}$ NAT

UR_s

KIT710B1RER

Las sol-lucions se donarán en lo número próxim.

E. R.—I. Lopez.

Barcelona 1868.—Impremta de Narcís Ramírez y Companyia, pas-satge de Escudillers, número 4.

Girona, á las set de la nit del 10 de Desembre de 1809.—Julia de Bolívar.—Isidro de la Mata.—Blay de Fournás.—Joseph de la Iglesia.—Guillem Minali.—Guillem Nasch.—Lo jefe d' estat majó del séptim cós.—Rey.—Aprobat per nos, lo Mariscal del Imperi, comandant en jefe del séptim cós del exèrcit d' Espanya.—Augereau, duch de Castiglione.—Jo, brigadier dels Reals exèrcits, encarregat dels poders del governadó interino de la plassa, En Juliá de Bolívar y de la Junta milltar, certifico que la capitulació antecedent es conforme á la original firmada ab la fetxa qu' expressa.—Blay de Fournás.—Le general chef de l' Etat Major, general du 7^m corps de l' armée espagnole.—Rey.

Notas adicionales á la capitulació de la plassa de Girona.

- 1.ª La guarnició francesa qu' entre en la plassa estarà aquartelada y no allotjada per las casas; é igualment los oficiales deurán procurarse posada, pagantlos lo tant que 's pagaba d' utensili als de la guarnició espanyola.
- 2.ª Tots los papers del Govern deurán quedar dipositats en lo arxiu del Ajuntament, sens que puguin ser extrets, perduts ni cremats.
- 3.ª Als qu' hajen sigut vocals ó empleats en las juntas durant eixa guerra, no 'ls servirá de nota en sos ascensos; quedantlos respectadas sas personas y propietats.
- 4.ª Als forasters que 's troben dintre la plassa per expatriats ó altrás causas, tant si han sigut empleats ó vocals de las Juntas com no, se 'ls permetrá tornarsen á sas casas ab son equipatge y habers.
- 5.ª Si algun vehí volgués sortir de la ciutat y mudarse á un' altra, se li permetrá, portant sen son equipatge y habers, quedantse salvas las propietats, caudals y efectes en aquella ciutat.

Jo, brigadier dels Reals exèrcits, certifico: que las notas antecedents, habent sigut presentadas al Excelentíssim Sr. General en jefe de exèrcit francès, s' han aprobat en lo que contenen, en quant no s' oposen á las lleys generals del regne y á la policia establerta en los exèrcits.—Fornells, 10 de Desembre de 1809.—Blay de Fournás.—Vu par Nous.—Augereau.

gant una paralela y engrandint la bateria de la bretxa devant las runas de Sant Joan; mentres que 'ls sitiats oposaren á dita pararela un fort espatller, interior al baluart de Sant Francisco de Paula, fortificant al mateix temps lo baluart de la Mercé per si l' enemich intentava entrar per aquest punt, construint també dos ordres d' espatlleras en la paret d' una casa antiga, que á vora dit baluart hi havia, fent á més dos parapetos perpendiculars á dita casa.

Lo dia 8 y á las tres de la tarde, 's presentá frente 'l baluart de Sant Francisco de Paula un oficial francès, proposant de nou la rendició; pero contestantli lo comandant espanyol que 's retirés desseguida, aixís ho feu; animant aquest pas als defensors, que no se sabian avien de que faltant tant poch per pérdrers la plassa, lo francès enviés encara parlamentaris, ajudantlos á créuer á la Junta de Govern, que pera animarlos mes en la defensa, 'ls deya:

«La Junta superior, la provincia entera ha decretat salvar á tota costa aquesta plassa... Nostre exèrcit, nostres germans, volan ja á nostre socós... Prompte pels monts vehins veurém sas numerosas forasas... Poch nos queda ja que sufrir...»

Mes ¡ay! ¡vanas esperansas! per falta d' hòmens dequeya ja mòlt la defensa, y en lo dia 9 va rébrer sa mortal ferida.

Alvarez, l' ànima de la defensa de Girona que, com s' ha dit, feya ja mòlt temps qu' estava malalt, tingué de quedar-se al llit lo 27 de Novembre y aná empitxorant de tal manera, que tractaren de subministrarli 'ls últims sacraments. Moltes voltas estant en lo llit y parlant ab altres del estat en que la ciutat se trobava: «No vull rendirme, —deya sempre— y mirant á un Sant-Cristo que tenia, —aquest Senyor, —deya— m' inspira la firmesa ab que sostinch la defensa de la plassa.»

Per fi, en dit dia 9, va rébrer ab fervorosa devoció á Dèu sacramentat, entregant després lo mando de la plassa al brigadier tinent de Rey En Joan de Bolívar.

Com si aixó ho hagués sabut l' enemich, va rompre furiosament lo foc contra la ciutat y per punts diferents. Contra 'l Sant Pere y la bretxa de Santa Llucia, dirigí sos tiros la bateria de la esquerra del Ter, mentres las de la dreta de Sant Joan, y totas las de Montjuich y las de las trinxeras, junt ab los canons que trobá en los forts del Calvari y Capítol, dirigian los seus tiros contra las bretxas de Sant Cristófol y Alemany; á quals focs apenas contestaren los de la plassa per faltalshi las municions. També aquest mateix dia s' arribá l' enemich á la torre Gironella, y cobert ab un fort blindatge comensá á minar lo mur.